

VÄSTMANLANDS
TINGSRÄTT
Enhet A
Rotel 2

DOM
2021-04-21
meddelad i
Västerås

Mål nr: B 2082-20

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

MATS Per Nils Åhgren, 19620705-7214
Västanvindsgatan 2
723 50 Västerås

Offentlig försvarare:

Advokat Amanda Hikes
Hikes & Fagerberg Advokatbyrå AB
Köpmangatan 3
722 15 Västerås

Åklagare

Kammaråklagare Mats Ljungqvist
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för säkerhetsmål
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grov obehörig befattning med hemlig uppgift, 19 kap 8 § brottsbalken
2014-06-16 -- 2017-11-21

Påföljd m.m.

Fängelse 8 månader

Sekretess

1. Sekretessen enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig för uppgifter som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret.
2. Det förordnande enligt 5 kap. 4 § rättegångsbalken (ypandeförbud) som meddelats under rättegången för uppgift för vilken det gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta gälla för de under förhandlingen bakom stängda dörrar närvarande personerna. Förordnandet gäller till 2041-04-21 och innebär inte någon inskränkning i vad som i övrigt gäller för sekretess. Överträdelse av förbudet är förenat med straffansvar.

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Sigurdsgatan 22
Telefon
021-310 400

Öppettider
måndag - fredag
08:30-16:00

Postadress
Box 40
721 04 Västerås

E-post
vastmanlands.tingsratt@dom.se
Webbplats
www.vastmanlandstingsratt.domstol.se; behandlin
g av personuppgifter, se hemsida

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Amanda Hikes får ersättning av staten med 99 831 kr. Av beloppet avser 72 675 kr arbete, 6 525 kr tidsspillan, 665 kr utlägg och 19 966 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

YRKANDEN

Åklagaren har yrkat att Mats Åhgren ska dömas för grov obehörig befattning med hemlig uppgift enligt följande gärningspåstående.

Åhgren har under perioden 28 oktober 2015 till och med den 21 november 2017 inom riket, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen, befordrat samt röjt hemliga uppgifter om försvarsverk av hemlig natur, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar.

Detta genom att på ett internetforum, LS-tornet, publicera hemliga uppgifter om 11 st försvarsanläggningar vilka framgår av hemlig bilaga B sid 4-5.

Gärningarna är att bedöma som grova eftersom de hemliga uppgifterna rör förhållanden av stor betydelse för rikets försvar.

INSTÄLLNING

Mats Åhgren har förnekat brott. Han har vidgått att han befordrat och röjt uppgifterna. Han har emellertid gjort gällande att uppgifterna inte är hemliga och att dess uppenbarande inte har varit till men för rikets försvar. Uppgifterna har heller inte haft stor betydelse för rikets försvar. I vilket fall har han inte haft uppsåt till dessa omständigheter.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat den bevisning som framgår av domsbilaga 1.

Mats Åhgren har hörts över åtalet och har för egen del åberopat vittnesförhör med Joakim von Braun.

DOMSKÄL

Mats Åhgren har inför tingsrätten bekräftat att han på internetforumet LS-tornet har gjort de inlägg med det innehåll om de försvarsanläggningar som åklagaren har påstått. Han har således publicerat informationen och gjort den tillgänglig för andra. Han har därmed i lagens mening befordrat och röjt uppgifterna. Dessa omständigheter bedömda tillsammans med åklagarens övriga bevisning medför att det är styrkt att Mats Åhgren har befordrat och röjt de uppgifter som åklagaren har gjort gällande i sitt gärningspåstående.

Mats Åhgren har gjort gällande att det inte varit fråga om hemliga uppgifter. Av åklagarens bevisning framgår emellertid att samtliga de elva försvarsanläggningar om vilka Mats Åhgren publicerat uppgifter har utgjort militära skyddsobjekt för vilka det råder tillträdes- och utbildningsförbud. Det är enligt tingsrätten därmed bevisat att uppgifter om dessa anläggningar, bland annat var de är placerade, är hemliga uppgifter.

Mats Åhgren har vidare gjort gällande att hans befordrande och röjande av uppgifterna inte har varit till men för rikets försvar. Han har utförligt redogjort för hur han bedömt att uppgifter som han menat är tillgängliga för allmänheten inte kan utgöra ett men för rikets försvar. Enligt honom ska även den omständigheten att det säkerhetspolitiska läget var annorlunda för sex år sedan påverka bedömningen.

Åklagaren har i denna del åberopat en de menbedömningar som Försvarsmakten gjort av de hemliga uppgifterna, bilder av de inlägg som Mats Åhgren gjort i LS-tornet samt förhör med vittnet FM053 som hörts om hur menbedömningarna genomförts och resultatet av dessa. FM053 har uppgett att även om röjandet av en lösryckt uppgift kanske inte medför ett betydande men blir däremot den sammantagna konsekvensen av att flera uppgifter röjs en annan. Uppgifterna sammantagna ger en större bild och överstiger konsekvensen för en enskild uppgift (s.k. aggregation) och har för Försvarsmakten utmynnat i att ett uppenbarande för främmande makt av det samlade materialet skulle föranleda betydande men för Sveriges säkerhet. Tingsrätten finner inte skäl att ifrågasätta den bedömningen.

Det är således bevisat att Mats Åhgren har begått den gärning som åklagaren har lagt honom till last. Den följande frågan är då om Mats Åhgren haft uppsåt till gärningen vilket han nekat till att han skulle ha haft.

Av Mats Åhgrens egna uppgifter framgår att han är civilingenjör med ett stort militärhistoriskt intresse. Under 1980-talet utbildade han sig till yrkesofficer inom flottan och under 1990-talet arbetade han också på FRA. Sedan dess var han fram till nyligen anställd som reservofficer. Enligt tingsrätten borde han därmed ha haft djupa insikter och kunskaper i vad som utgör hemliga uppgifter och hur dessa får hanteras.

Han har under förhöret uppgett att han enbart gick med i forumet LS-tornet för att han var intresserad av militärhistoriska aspekter på försvarets anläggningar och att enda syftet till att han delade de för åtalet aktuella uppgifterna var för att han annars riskerade att läsas ute från forumet. Av utredningen i målet framgår att Mats Åhgren vid ett tillfälle skrivit att han ville påminna om sekretessproblematiken såvitt avsåg sammanställningen av de uppgifter som fanns i forumet varvid han skrev att den "[...] blir däremot ur Försvarmaktens synvinkel kvalificerat hemligt med stort potentiellt värde för utländska sabotagestyrkor. [...]". Även om han med det uttrycket kanske inte avsåg enbart sina egna lämnade uppgifter framgår det enligt tingsrätten tydligt att han hade insikt i att den sammanställning av uppgifter som han bidrog till på forumet kunde medföra betydande men för rikets försvar. Trots den insikten lämnade han de uppgifter som omfattas av åtalet. Enligt tingsrätten är det därmed bevisat att han hade uppsåt till samtliga de gärningsmoment som omfattas av gärningsbeskrivningen.

Eftersom det har varit fråga om uppgifter som varit till betydande men och därmed av stor betydelse för rikets försvar ska brottet rubriceras på det sätt som åklagaren gjort gällande.

Mats Åhgren döms därför för grov olovlig befattning med hemlig uppgift i enlighet med vad åklagaren har gjort gällande.

Påföljd

Mats Åhgren är 58 år och förekommer inte i belastningsregistret. Såvitt framkommit är han fullt arbetsför och lever under ordnade förhållanden. Han har samtyckt till att utföra samhällstjänst.

Straffskalan för grov obehörig befattning med hemlig uppgift innehåller enbart fängelse, högst fyra år. Hovrätten för Västra Sverige har i dom den 22 juni 2020 i mål nr B 1502-20 dömt en person för grov obehörig befattning med hemlig uppgift för att han anskaffat, tagit befattning med och, avseende två anläggningar, befordrat hemliga uppgifter rörande totalt ca 35 försvarsanläggningar till fängelse i ett år. Hovrätten över Skåne och Blekinge har i dom den 23 november 2020 i mål nr B 1782-20 dömt en person till fängelse ett år för grov obehörig befattning med hemlig uppgift för att ha tagit befattning med hemliga uppgifter om 37 försvarsanläggningar. Det har enligt åklagaren varit fråga om relativt likartade uppgifter i de två målen som i detta mål.

Det är tingsrättens bedömning att det brott vilket Mats Åhgren nu döms för är allvarligt och straffvärt. Det är emellertid fråga om en mindre mängd uppgifter än i målen från 2020. Emellertid har det i detta fall varit fråga om ett befordrande och röjande av uppgifterna på ett internetforum där Mats Åhgren inte visste vilka de övriga medlemmarna var. Tingsrätten finner vid en samlad bedömning att straffvärdet för det brott Mats Åhgren döms för uppgår till fängelse i åtta månader.

Mats Åhgren har gjort gällande att han kommer att förlora sin anställning om han döms för det brott han åtalats för. Han har till stöd för det påståendet gett in ett intyg från sin arbetsgivare. Av intyget framgår att verksamheten i det företag där Mats Åhgren är anställd är riktad mot bolag och organisationer med krav på säkerhetsklassning. Mats Åhgren har också gett in en bekräftelse från Försvarsmakten där det framgår att han har önskat bli entledigad som reservofficer.

Tingsrätten gör i denna del följande bedömning. Mats Åhgren har en gedigen bakgrund i Försvarsmakten som officer och sedermera reservofficer. Han har för Försvarsmakten arbetat inom områden som ställer höga krav på ansvar och

säkerhetsmedvetande. Uppenbarligen har han även för närvarande anställning inom ett företag som riktar sin verksamhet mot företag och organisationer som kräver säkerhetsklassning. Mot bakgrund av att det brott han nu döms för inneburit ett hanterade av hemliga försvarsuppgifter på ett olagligt sätt finner tingsrätten inte att det är skäligt att vid straffmätningen beakta att han inte får behålla sin anställning på grund av de säkerhetskrav som företaget ställer.

I frågan om val av påföljd finner tingsrätten att straffvärdet om åtta månader i sig inte utesluter en icke frihetsberövande påföljd. Det är dock i detta fall fråga om ett brott mot rikets säkerhet där Mats Åhgrens hantering av uppgifterna har kunnat medföra betydande men för rikets försvar och därmed mot Sveriges säkerhet. Hovrätten över Skåne och Blekinge har sin dom av den 23 november 2020 i mål nr B 1782-20 kommit fram till att brottstypen, med hänsyn till den tydliga samhällsfara som brottstypen utgör, normalt är av en sådan art att en presumtion för fängelse föreligger och hänvisat till Högsta domstolens avgörande NJA 2019s. 909 p.42. Tingsrätten som inte finner några skäl att göra några andra bedömningar än Hovrätten över Skåne och Blekinge bedömer att samma omständigheter föreligger i detta mål. Sålunda finner tingsrätten med beaktande av brottets art och det relativt höga straffvärdet att någon annan påföljd än fängelse inte kan komma ifråga. Mats Åhgren döms därför till fängelse i åtta månader.

Övrigt

Vad den offentliga försvararen yrkat i ersättning framstår som skäligt. Mot bakgrund av att Mats Åhgren med stor sannolikhet kommer att förlora sin anställning efter denna dom finner tingsrätten att det finns skäl att jämka hans återbetalningsskyldighet av försvararkostnaderna till noll.

Det finns skäl att förordna om fortsatt sekretess för de uppgifter som förebringats vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar. För att tystnadsplikten ska gälla även för personer som närvarat vid förhandlingen inom stängda dörrar, som enligt offentlighets- och sekretesslagen inte annars omfattas, ska det s.k. yppandeförbudet gälla fortsatt.

VÄSTMANLANDS
TINGSRÄTT
Enhet A
Rotel 2

DOM
2021-04-21

Mål nr: B 2082-20

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TR-01)

Ett överklagande ställt till Svea hovrätt ska ha inkommit till tingsrätten senast den 12 maj 2021.

David Viktorsson Harrby

2020-11-06

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Västmanlands tingsrätt
Enhet E,11
Box 40
721 04 VÄSTERÅS

VÄSTMANLANDS
TINGSRÄTT
Rotel 2

INKOM: 2020-11-06
MÅLNR: B 2082-20
AKTBIL: 4

TR mål: B 2082-20
Handl.: OVR

1	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tiltalsnamn	Yrke/titel
	Åhgren, Mats Per Nils		Mats	
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	19620705-7214	Sverige		
	Adress			
	Västanvindsgatan 2 723 50 VÄSTERÅS			
	Offentlig försvarare/ombud			
	Hikes, Amanda, Hikes Advokatbyrå AB, Köpmangatan 3, 722 15 VÄSTERÅS			
	Frihetsberövande m.m.			
	Delgivningsuppgifter			

Ansvarsyrkanden m.m.

GROV OBEHÖRIG BEFATTNING MED HEMLIG UPPGIFT K-031-20

Gärningsbeskrivning

Åhgren har under perioden 28 oktober 2015 till och med den 21 november 2017 inom riket, utan syfte att gå främmande makt tillhanda, obehörigen, befordrat samt röjt hemliga uppgifter om försvarsverk av hemlig natur, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar.

Detta genom att på ett internetforum publicera hemliga uppgifter om 7 st försvarsanläggningar vilka framgår av **hemlig bilaga B sid 4.**

Gärningarna är att bedöma som grova eftersom de hemliga uppgifterna rört förhållanden av stor betydelse för rikets försvar.

Lagrum

19 kap 8 § brottsbalken

Bevisning

Muntlig bevisning

1. Förhör med tilltalade Åhgren

2. Vittnesförhör med FM053, Försvarmakten som skall höras om de menbedömningar som gjorts av det hemliga material som Åhgren befordrat samt röjt. Vittnesförhöret sker till styrkande av att ett uppenbarande av de hemliga uppgifterna för främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet, samt att gärningen är att bedöma som grov eftersom de hemliga uppgifterna tillsammans rört förhållanden av stor betydelse för rikets försvar. (Personlig närvaro)

Skriftlig bevisning

1. Menbedömningar, **hemlig bilaga B**, till styrkande av att ett uppenbarande av de hemliga uppgifterna för främmande makt skulle medföra men för Sveriges säkerhet, samt att gärningen är att bedöma som grov eftersom de hemliga uppgifterna rört förhållanden av stor betydelse för rikets försvar.

2. Identifierings-PM utvisande att Åhgren är användaren CVNVinson, till styrkande av att Åhgren på internetforumet LS-tornet befordrat och röjt uppgifter som anges i **hemlig bilaga B**. (Fup sid 14-36, 43-59)

Syn

Förevisning de av hemliga uppgifter som befordrats samt röjts avseende de anläggningar som framgår av **hemlig bilaga B**. (Förevisas i samband med förhöret med FM053)

Inlägg av Mats Åhgren i det aktuella internetforumet LS-tornet, bl.a. rörande dennes oro kring att hemliga och känsliga uppgifter publiceras i forumet, till styrkande av Mats Åhgrens insikter och avsikter (uppsåt) gärningen.

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen ca 1 dag

Muntlig förberedelse påkallas. Målet är komplext med hänvisning till bl.a. till ett flertal sekretessfrågor och sammanhängande frågor om offentlighet och bevisupptagning i förhållande till bl.a. försvarssekretess.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.